

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора

Олександр МИХАЙЛЮК

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ
ТА ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ДІТЬМИ
В ОЗ «ПУТИЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА»**

I. Загальні положення

1.1. Це Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми (далі – Положення) спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з учнями (далі – здобувачі освіти) в ОЗ «Путильський ліцей імені Юрія Федьковича» (далі – заклад) під час освітнього процесу, створення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми у закладі освіти, а також забезпечення оперативного розгляду та реагування на них.

1.2. Це Положення розроблене відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну освіту», наказу Міністерством освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (№2657-1111), на основі Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої Міністерством освіти і науки України від 4 червня 2025 р. № 658, постанови Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 р. № 1513 «Про затвердження порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми» інших нормативно-правових та інструктивних документів.

Працівники закладу повинні бути ознайомлені із цим Положенням та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, визначає систему заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, інформування та реагування на випадки насильства, жорстокого поводження, булінгу, експлуатації дітей в ОЗ «Путильський ліцей імені Юрія Федьковича».

1.4. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу: учнів, працівників, батьків (законних представників), інших осіб, які перебувають у ліцеї або контактують з дітьми.

1.5. Положення створено з метою забезпечення в закладі:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників закладу відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;

- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

II. Основні терміни даного Положення

У Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України “Про охорону дитинства”, “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, відповідно до закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», від 18.12.2018 №2657-1111, інших нормативно-правових актах.

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії однієї людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства:

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку

чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (bullying, від англ. bully – хуліган, забіяка) (цькування) - це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі;
- наслідки у вигляді психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страху, тривоги, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Види булінгу:

Людину, яку вибрали жертвою, намагаються принизити, залякати, ізолювати від інших різними способами. Найпоширенішими видами булінгу є:

фізичний (штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних пошкоджень);

психологічний (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж);

економічний (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

сексуальний (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

кібербулінг (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

III. Завдання Положення

- забезпечення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства;
- формування у працівників ліцею відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у ліцеї;
- створення умов для вчасного інформування про випадки чи підозру на насильство;
- визначення алгоритмів дій у випадку виявлення фактів насильства;
- навчання персоналу та дітей способам захисту прав.

IV. Повноваження директора ліцею

Директор ліцею здійснює загальне керівництво реалізацією Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми, а саме:

1. Затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми відповідно до Типової програми.

2. Є відповідальним за реалізацію Положення, забезпечує його:

- оприлюднення;
- донесення змісту до всіх працівників ліцею, у тому числі до волонтерів, залучених спеціалістів, інших осіб, які контактують з дітьми;
- виконання у межах усіх напрямів діяльності закладу.

3. Забезпечує дотримання політики найму працівників, яка включає:

- перевірку кандидатів на наявність судимостей;
- оцінку ризиків насильницької поведінки;
- врахування рекомендацій і результатів співбесід щодо схильності до дотримання прав дитини;
- Відповідно до статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” не допускає до роботи осіб, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

4. Забезпечує навчання персоналу щодо запобігання насильству:

- обов’язкові вступні інструктажі;
- щорічні тематичні тренінги, семінари, інформаційні сесії.

5. Знайомить працівників ліцею із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з учнями до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п’яти робочих днів із дня початку роботи.

6. Розглядає всі повідомлення (усні, письмові, електронні) про випадки або підозру на насильство у строк не більше однієї доби з моменту їх отримання.

7. Забезпечує функціонування механізму повідомлення, включно з можливістю анонімного звернення, та контроль за його ефективністю.

8. Невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з учнями, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

9. Сприяє залученню осіб, які стали учасниками інциденту, до відповідних програм (реабілітаційних, корекційних, освітніх тощо).

10. Організовує та забезпечує проведення:

- просвітницьких заходів для дітей, працівників, батьків;
- тренінгів, інтерактивних занять, виступів експертів тощо.

11. Взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

V. Педагогічні та інші працівники ліцею

У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з учнем/ученицею зобов'язані:

1. Вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

2. Надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

3. Повідомити директору ліцею та одному батьків або іншим законним представникам учня/учениці, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та учня/учениці, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

VI. Психологічна служба (практичний психолог зокрема)

Організовує та забезпечує надання соціальних і психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які стали учасниками жорстокого поводження — як постраждалі, кривдники чи свідки, а також здійснює облік таких випадків і веде відповідну документацію відповідно до вимог цього Положення;

Впроваджує просвітницьку діяльність серед усіх учасників освітнього процесу шляхом проведення тематичних заходів, бесід і консультацій з метою розвитку навичок толерантного, ненасильницького спілкування, конструктивної взаємодії та запобігання агресивній поведінці.

VII. Заступник директора з виховної роботи

Заступник директора з виховної роботи забезпечує системну реалізацію інформаційно-просвітницьких заходів з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема:

- організовує інформування педагогічних працівників, батьків та здобувачів освіти з питань розпізнавання фізичного, сексуального, психологічного та економічного насильства;
- координує проведення заходів із профілактики булінгу серед дітей, формування ненасильницьких моделей поведінки та навичок врегулювання конфліктів;
- забезпечує ознайомлення працівників з алгоритмами дій у разі виявлення або підозри на випадки насильства, а також з правовими нормами захисту прав дитини;
- організовує роз'яснення порядку взаємодії з уповноваженими підрозділами Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів насильства або жорстокого поводження;
- забезпечує прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на веб-сайті, розміщення в інформаційних куточках для батьків, здобувачів освіти інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, план заходів, спрямованих на запобігання та унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми у ліцеї.

VIII. Педагогічні працівники ліцею

1. Забезпечують безпечне освітнє середовище для здобувачів освіти під час освітнього процесу, що виключає:
  - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального, економічного насильства;
  - експлуатацію, булінг (цькування), дискримінацію за будь-якою ознакою;
  - вплив пропаганди, агітації чи іншого інформаційного впливу, що завдає шкоди здоров'ю або гідності дитини.
2. Негайно інформують директора закладу освіти про випадки (або обґрунтовану підозру) булінгу (цькування) щодо здобувачів освіти, працівників або інших учасників освітнього процесу, свідками яких вони стали особисто чи про які отримали достовірну інформацію.

3. Сприяють директору у проведенні розслідування щодо випадків насильства та жорстокого поводження в ліцеї, у межах своїх посадових обов'язків надають відповідну допомогу та інформацію.
4. Виконують рішення та дотримуються рекомендацій комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), а також сприяють їх впровадженню в освітній процес.
5. Здійснюють постійне спостереження за соціально-психологічним кліматом у класі/навчальному середовищі, виявляють ознаки конфліктних ситуацій, які можуть призвести до насильства, та вживають превентивних заходів.
6. Проводять роз'яснювальну та виховну роботу з учнями, спрямовану на формування культури ненасильницької поведінки, взаємоповаги, емоційної компетентності, навичок безпечного спілкування та вирішення конфліктів.
7. Залучають батьків або інших законних представників дитини до участі в профілактичних заходах, інформаційних сесіях, консультаціях щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з учнями та ученицями закладу.
8. Проходять навчання з питань захисту прав дитини, запобігання насильству, булінгу, реагування на кризові ситуації відповідно до вимог Положення.
9. Розробляють та/або поширюють інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з учнями/ученицями шляхом:
  - розміщення на інформаційних стендах ліцею, класних куточках, - ознайомлення дітей, їх батьків або інших законних представників учня/учениці з матеріалами щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з учнями/ученицями у формі буклетів (листівок);
  - надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах;
  - розміщення на офіційному веб-сайті ліцею та його сторінках у соціальних мережах;
  - проведення тематичних заходів, батьківських зборів для батьків або інших законних представників учнів.

ІХ. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) у ліцеї

Це Положення визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в **ОЗ «Путильський ліцей імені Юрія Федьковича»**, що є складовою частиною системи забезпечення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства, дискримінації та жорстокого поводження відповідно до наказу № 1646 від 28.12.2019 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за № 111/34394 та відповідно до [абзацу дев'ятого](#) частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», згідно з [пунктом 8](#) Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами)

1. У цьому порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Кривдник (булер) — учасник освітнього процесу, зокрема малолітня або неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу.

Потерпілий (жертва булінгу) — учасник освітнього процесу, щодо якого вчинено булінг (цькування).

Спостерігачі — свідки або безпосередні очевидці булінгу.

Сторони булінгу — кривдник, потерпілий, спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну освіту», наказу Міністерством освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (№2657-1111), інших нормативно-правових та інструктивних документів.

Проявами, які можуть свідчити про наявність булінгу в ліцеї, є:

- різка зміна поведінки учня, замкнутість, тривожність, агресивність;
- уникнення спілкування, відмова відвідувати школу, пропуски занять;
- ознаки депресивного стану, аутоагресія, суїцидальні прояви;
- тілесні ушкодження без пояснень, скарги на самопочуття, страх перед окремими особами;
- зникнення особистих речей, вимагання, приниження, погрози, сексуалізовані дії або жести;
- фото-, відеофіксація актів фізичного чи психологічного знущання.

4. Випадки булінгу можуть мати місце:

- у приміщеннях ліцею або на прилеглий території;
- під час освітніх заходів, екскурсій, гурткової діяльності;
- у віртуальному просторі (кібербулінг).

Ознакою булінгу є **систематичність** таких дій, їх спрямованість на приниження, переслідування, залякування, ізоляцію особи або завдання їй шкоди.

5. До булінгу належать дії економічного, психологічного, сексуального або фізичного характеру, вчинені умисно, серед них:

- позбавлення майна, обмеження доступу до освіти;
- образи, погрози, переслідування, примус;
- небажана сексуалізована поведінка;
- фізичне насильство (удари, штовхання тощо);
- дії, вчинені із застосуванням електронних комунікацій.

6. Суб'єктами реагування на випадки булінгу в ліцеї є:

- адміністрація та педагогічні працівники ліцею;
- служба психологічної підтримки ліцею (психолог, соціальний педагог);
- батьки (законні представники) учасників булінгу;
- служба у справах дітей;
- центр соціальних служб;

- територіальні органи поліції;
- засновник (управління освіти) та служба освітнього омбудсмена.

Кожен суб'єкт реагує у межах компетенцій, визначених чинним законодавством.

7. Працівники ліцею, які стали свідками або виявили випадок булінгу, зобов'язані:

- невідкладно вжити заходів для припинення небезпечних дій;
- надати (за потреби) домедичну допомогу, викликати швидку допомогу;
- звернутися до поліції, якщо ситуація цього вимагає;
- повідомити керівника ліцею;
- інформувати батьків або законних представників усіх сторін булінгу.

8. Реагування на випадки булінгу в ліцеї здійснюється відповідно до даного Положення, затвердженого директором ліцею .

Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування)

1. Учасники освітнього процесу мають право повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали, стали свідками або отримали достовірну інформацію про нього, директору ліцею або іншим суб'єктам реагування.

У ліцеї прийом заяв чи повідомлень про булінг здійснює директор особисто або уповноважена ним особа.

Повідомлення можуть бути усними, письмовими або електронними.

1.2. Керівник ліцею у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) (Додаток 3):

-невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

-за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

-повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;

-повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

-скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

Комісія з розгляду випадків булінгу: склад, права і обов'язки

1. Склад комісії затверджує наказом керівник ліцею.

Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

3. Головою комісії є директор ліцею.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

4. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

5. Член комісії має право:

ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

висловлювати окрему думку усно або письмово;

вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

6. Член комісії зобов'язаний:

особисто брати участь у роботі комісії;

не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

брати участь у голосуванні.

Порядок роботи комісії

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України [«Про інформацію»](#), [«Про захист персональних даних»](#).

Х. . Права та обов'язки учасників освітнього процесу.

3.1. Здобувачі освіти мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь - яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та булінгу (цькування), стала його свідком або

вчинила булінг (цькування).

3.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися правил для учнів;
- повідомляти адміністрацію закладу освіти про факти булінгу (цькування) та насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

3.3. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

Мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

3.4. Зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності дотримуватись Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти директора про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

3.5. Батьки здобувачів освіти:

мають право:

- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі - щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали

- від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування);
- про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
  - подавати заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
  - вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування); виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до булінгу.

5. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поведіння в закладах освіти.

5.1. Налагодження співпраці із службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.

5.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству та булінгу (цькування).

5.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні усіх учасників освітнього процесу щодо запобіганню насильству та булінгу (цькування).

5.4. Залучення представників служби у справах дітей, центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв всіх видів насильства та булінгу (цькування).

XI. Прикінцеві положення

- 1.** Це Положення затверджується наказом директора і є обов'язковим для виконання усіма учасниками освітнього процесу.
- 2.** Учасники освітнього процесу зобов'язані ознайомитись із Положенням.
- 3.** Незнання норм Положення не звільняє від відповідальності за їх невиконання.
- 4.** Положення забезпечується публічним доступом через офіційний сайт ліцею.
- 5.** Внесення змін до Положення здійснюється наказом директора.